

Hronologija kineske istorije

Drevni period

Pre 500.000 godina, postojali su ljudi u oblasti Pekinga koji su nazvani „Pekinški čovek“.

Pre oko 20.000 godina u oblasti gde je postojao Pekinški čovek, živio je „Pečinski čovek sa vrha“ koji je bio mnogo sličniji modernom čoveku.

Pre oko 5.000 godina, Žuti car ujedinio je plemena Kine i počastvovan je titulom *predak kineskog naroda*.

Pre oko 4.000 godina, prema legendama, bio je to period saveza plemena Jap, Šun i Ju.

Dinastija Sia (oko 2070–1600. godine pre nove ere)

Oko 2070. godine pre nove ere, Ći osniva dinastiju Sia, prvu dinastiju u kineskoj istoriji.

Dinastija Šang (oko 1600–1046. godine pre nove ere)

Oko 1600. godine pre nove ere, Tang od Šanga uništio je Sija i osnovao Šang.

U 14. veku pre nove ere, Pangeng od Šanga premešta prestonicu u Jin, zbog čega se dinastija naziva i Jin ili Jin-Šang.

Dinastija Zapadni Džou (oko 1046–771. godine pre nove ere)

Oko 1046. godine pre nove ere, Car Vu od Džoua uništava Šang i osniva dinastiju Džou. Istoričari je nazivaju dinastija Zapadni Džou.

Godine 841. pre nove ere, cara Lia od Džoua proterali su pobunjenici. Carevi Džou i Džao držali su vladu na okupu što je nazvano „republičkom administracijom“. Ta godina je nazvana „prvom godinom republike“ i smatra se početkom kineskog kalendara.

Period proleća i jeseni (770–476. godine pre nove ere)

Godine 770. pre nove ere, car Ping od Džoua premešta prestonicu u Luoji i

označava početak Istočnog Džoua. Počinje *Period proleća i jeseni*.

Godine 551. pre nove ere rođen je Konfučije.

Period ratujućih država (475–221. godine pre nove ere)

Godine 356. pre nove ere, Šang Jang počinje da sprovodi političku reformu u Ćinu. Kina polako postaje feudalno društvo.

Godine 316. pre nove ere, Ćin je uništio Ba i Šu. Civilizacija Ba-Šu počinje da se utapa u kinesku.

Godine 260. pre nove ere, Ćin ostvaruje pobedu u bici kod Čangpinga. General Bai Ći iz dinastije Ćin 400.000 vojnika Džaoa sahranio je žive. Ova bitka uspostavila je temelj ujedinjenja šest država pod Ćinom.

Dinastija Ćin (221–206. pre nove ere)

Godine 221. pre nove ere, Ćin je ujedinio šest država i uspostavio prvo objedinjeno carstvo u kineskoj istoriji.

Godine 209. pre nove ere, ustanci u Čen Šengu i Vu Guangu.

Godine 207. pre nove ere, u boju kod Đulua, Điang Ju pobedio je trupe Ćina.

Godine 206. pre nove ere, Liu Bang poveo je svoje trupe u Šianjang. Zbačena je dinastija Ćin.

Dinastija Zapadni Han (202. pre nove ere – 8. godine nove ere)

Godine 202. pre nove ere, Liu Bang pobedio je Sijang Jua i osnovao dinastiju Han. Istoričari je nazivaju Zapadni Han.

Godine 200. pre nove ere, Liu Banga su opkolili Huni kod planine Baideng. Primoran je da sprovodi politiku mira bračnim ugovorom.

Godine 127. pre nove ere, car Vudi od Hana nalaže Vei Ćingu da napadne Hune i preuzme oblast Hetao.

Godine 121. pre nove ere, car Vudi nalaže Huo Čubingu da napadne Hune i prođe kroz prolaz Zapadnih regiona.

Godine 33. pre nove ere, Vang Džaođun oženio se sa Huhanje od Huna.

Dinastija Istočni Han (25–220. godine nove ere)

Godine 25. nove ere, Liu Siu iz kraljevske porodice Zapadnog Hana ponovo uspostavlja dinastiju Han i prestonicom proglašava grad Luo Jang. Istoričari dinastiju nazivaju Istočni Han.

Godine 105. godine nove ere, Cai Lun poboljšao je veštinu pravljenja papira. Ispisivanje pisama odvojilo se od *perioda bambusa*.

Godine 184. nove ere, izbija ustanak Vojske Žutih turbana. Istočni Han postoji samo imenom.

Godine 200. nove ere, Cao Cao i Juen Šao međusobno ratuju u Guanduu. Cao Cao pobedio je i počeo postepeno da kontroliše sever.

Godine 208. nove ere, trupe Cao Caoa krenule su u odlučujuću bitku sa savezom Suna i Liua u Čibiu. Kako je Cao Cao poražen bio je prinuđen da se povuče na sever.

Period Tri kraljevstva (220–280. godine nove ere)

Godine 220. nove ere, Cao Pi zbacio je cara Sijena od Hana i uspostavio vladavinu dinastije Vei.

Godine 221. nove ere, Liu Bei je osnovao dinastiju Šu.

Godine 222. nove ere, Sun Čuen osnovao je dinastiju Vu.

Godine 263. nove ere, Vei trupe izvršile su proboj i uništile dinastiju Šu.

Godine 265. nove ere, Sima Jen uzurpirao je Vei tron i osnovao dinastiju Đin. Istoričari su dinastiju nazvali Zapadni Đin.

Zapadni Đin (265–316. godine nove ere)

Godine 280. nove ere, dinastija Đin je zbacila dinastiju Vu. Bio je to kratak period ujedinjenja Kine.

Godine 316 n.e, Huni osvajaju Čangan i uništavaju dinastiju Zapadni Đin.

Istočni Đin (317– 420. godine nove ere)

Godine 317. nove ere, Sima Ji iz kraljevske porodice Zapadni Đin ponovo je uspostavio vladavinu dinastije Đin. Istoričari su je nazvali Istočni Đin.

Godine 353. nove ere, Vang Sidži piše čuveni *Predgovor za pesme Paviljona orhideja*.

Godine 383. nove ere, dinastija Istočni Đin započela je odlučujuću bitku kod reke Fei sa dinastijom Rani Ćin na severu. Istočni Đin odnosi pobjedu i započinje podela i raskid severa i juga.

Period Severnih i Južnih dinastija (420–589. godine nove ere)

Godine 420. godine nove ere, Liu Ju zbacio je Istočni Đin i osnovao dinastiju Sung. Počinje vladavina Južne dinastije.

Godine 439. nove ere, Severni Vei ujedinio je sever.

Godine 524. nove ere, završene su Jungang pećine.

Dinastija Sui (581–618. godine nove ere)

Godine 581, Jang Đijen zbacio je dinastiju Severni Džou i osnovao dinastiju Sui.

Godine 589, Sui je uništio Ćen na jugu i ponovo je ujedinio Kinu.

Godine 605, car Jang iz Suia naredio je kopanje Velikog kanala.

Godine 610, Veliki kanal je završen od Džuođina na severu do Juhanga na jugu.

Godine 618, general u Điangduu ubija cara Jangdija iz Suija i završava se vladavina dinastije Sui.

Dinastija Tang (618–907. godine nove ere)

Godine 618, Li Juen osnovao je dinastiju Tang.

Godine 626, Li Šimin nasledio je tron i nazvan je Taicung. Bio je jedan od najuspešnijih careva u kineskoj istoriji koji je doneo prosperitet društvu, a to vreme nazvano je – stanje „Dženguan vlade“.

Godine 641, Taicung pristaje na venčanje princeze Venčeng sa tibetanskim poglavicom Songcen Gampo. Time započinju prijateljski odnosi između Kine i Tibeta.

Godine 690, carica Gaocunga, Vu Zetijen, nasleđuje tron i postaje prva carica u kineskoj istoriji.

Godine 712, Li Lungdji nasleđuje tron i daju mu ime Šuancung. On ostvaruje vrhunac moći i raskoša dinastije Tang.

Godine 755, izbija haos Ana i Sja. Tada dinastija Tang postepeno počinje da propada.

Pet dinastija (907–960. godine nove ere)

Godine 907, Džu Ven zbacio je dinastiju Tang i osnovao dinastiju Lijang. Istoričari su je nazvali Kasni Lijang. Time počinje vladavina Pet dinastija.

Godine 916, Jelu Aboađi osniva Kitan. Godine 947, naziv je promenjen u Lijao.

Dinastija Severni Sung (960–1127. godine nove ere)

Godine 960, general Kasnijeg Džoua – Džao Kuangjin započeo je pobunu i osnovao dinastiju Sung. Prestonica je postavljena u Biandingu.

Godine 979, Severni Sung uništava odvojene režime na jugu i ujedinjuje celu zemlju.

Godine 1125, Lijaoa na severu uništila je dinastija Đin.

Godine 1127, trupe Đina osvojile su Bijending i otele cara Huicunga i

caricu Čincung. Time se završila vladavina dinastije Severni Sung.

Dinastija Južni Sung (1127–1279. godine nove ere)

Godine 1127, mladi brat cara Čincunga, Džao Gou, ponovo sedište dinastije Sung premešta u Lin'anu. Istoričari vladavinu dinastije nazivaju Južni Sung.

Godine 1142, Gaocung i Ćin Hui ubijaju Jue Feia.

Godine 1206, Temudin ujedinjuje mongolska plemena i osniva Mongoliju. Nazivaju ga Džingis Kan.

Dinastija Juan (1271–1368. godine nove ere)

Godine 1271, Kublai menja ime svoje zemlje iz Mongolija u Juan i postaje car. Smešta prestonicu u Dadu (Peking) godinu dana kasnije.

Godine 1275, Marko Polo stiže u Dadu i započinje svoje putovanje u Juan koje je trajalo 17 godina.

Godine 1279, Juan uništava poslednje preostale sile Južnog Sunga.

Dinastija Ming (1368–1644. godine nove ere)

Godine 1368, Džu Juendžang osniva dinastiju Ming u Nandingu. Iste godine, trupe dinastije Ming osvajaju Dadu čime se završava dinastija Juan.

Godine 1405, Dženg He krenuo je na svoje Prvo putovanje Zapadnim morima i na tom putovanju je stigao do Jugoistočne Azije i Indije.

Godine 1420, završena je izgradnja Zabranjenog grada. Naredne godine Čengcu iz dinastije Ming premestio je prestonicu u Peking.

Godine 1433, Dženg He pošao je na Sedmo putovanje Zapadnim morima i preminuo na povratku u Kinu.

Godine 1561, Ći Điguang porazio je japanske napadače u Taidžou, Đedijang.

Godine 1616, Nurhači je uspostavio vladavinu dinastije Kasnog Đina.

Godine 1625, Nurhači je premestio prestonicu u Šenjang i započeo izgradnju carske palate Šenjang.

Godine 1630, cara Čungdžena, pripadnika dinastije Ming, prevario je Huangtaidi koji je usmrtio – komadanjem tela – generala Juan Čunghuana.

Godine 1636, Huangtaidi osniva dinastiju Čing.

Godine 1644, seljačke trupe Li Čičeng napadaju Peking. Car Čungdžen je izvršio samoubistvo. Njegovim nestankom završila se i vladavina dinastije Ming.

Dinastija Čing (1644–1911. godine nove ere)

Godine 1644, car Šundži od Činga premešta prestonicu u Peking.

Godine 1662, Dženg Čenggung ponovo preuzima Tajvan koji su okupirali holandski kolonisti.

Godine 1683, dinastija Čing umiruje Tajvan koji je kontrolisao Džengov režim i uspostavlja vladu Tajvana naredne godine. Tajvan podleže pod provinciju Didijen.

Godine 1840, Britanci započinju Opijumski rat i primoravaju dinastiju Čing da potpišu Nanding sporazum 1842. godine. Ostrvo Hong Kong ustupljeno je Velikoj Britaniji.

Godine 1860, Savez Britanskih i Francuskih trupa opkolio je Peking i spalio baštu Juenmingjuen.

Godine 1895, dinastija Čing poražena u ratu Đjavu i primorana je da potpiše Maguan sporazum. Tajvan i ostrva Penghu ustupljena su Japanu.

Godine 1900, savez koji čini osam država okupirao je Kinu i primorao članove dinastije Čing da potpišu sporazum Sjinčou.

Godine 1911, izbija ustanak Vučang i car Puji abdicira. Završava se vladavina dinastije Čing.

Republika Kina (1911–1949. godine)

Godine 1912, 1. januara, Sun Jat-sen prihvata i preuzima funkciju privremenog predsednika Republike Kine u Nandingu.

Godine 1924, Feng Jusijang izbacuje Puja iz Zabranjenog grada i osniva Muzej Palate naredne godine.

Godine 1931, japanske trupe su napravile Incident osamnaestog septembra u Šenjangu i okupirale tri severoistočne provincije.

Godine 1937, japanske trupe su isprovocirale Sukob sedmog jula u zapadnom predgrađu Pekinga i započele invaziju na Kinu.

Godine 1945, Kina odnosi pobjedu u ratu protiv Japana. Tajvan je vraćen Kini posle trogodišnje okupacije Japana.

Godine 1949, Narodna oslobodilačka vojska Narodne republike Kine okupirala je Nanding i zbacila Kuomintang vladu.

Narodna Republika Kina (od 1949. godine do danas)

Prvog oktobra 1949. godine, Mao Cedung proglašava osnivanje Narodne republike Kine na kapiji Tijenannen.

1966. godine izbila je Kulturna revolucija. Haos je trajao deset godina.

1978. godina održana je Treća plenarna sednica 11. Kongresa centralnog komiteta Komunističke partije Kine i najavljena politika otvorenosti i reformi.

1997. godine Hong Kong je vraćen Kini i uspostavljena je njegova specijalna administrativna vlada.

1999. godine Makao je vraćen Kini i uspostavljena je njegova specijalna administrativna vlada.

2008. godine održane su 29. Olimpijske igre u Peking.

